

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd over de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) 2018 (Kamerstuk 31 239, nr. 277).

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat
Diks

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en
Klimaat
De Vos

Inhoudsopgave**I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties****Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

II Antwoord / Reactie van de Minister**I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties****Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister over de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) 2018. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie lezen in de brief van de Minister dat hij na het vrijgeven van de beschikkingen voor de najaarsronde, de Kamer zal informeren over de resultaten van de SDE+ 2017. Kan de Minister een preciezere indicatie geven van wanneer de Kamer deze brief kan verwachten?

De Minister schrijft voornemens te zijn om ook in de najaarsronde van 2018 een budget van 6 miljard euro beschikbaar te stellen, afhankelijk van de uitkomsten van de voorjaarsronde. Kan de Minister aangeven welke redenen er zouden kunnen zijn om af te wijken van dit budget?

Deze leden zijn tevreden dat de Minister streeft naar een meerjarig, consistent beleid voor de energietransitie en kosteneffectieve ondersteuning van de transitie. Hoe kijkt de Minister, met het oog op kosteneffectiviteit, naar het op de langere termijn omzetten van (een deel van) de SDE+ regeling naar een revolverend fonds?

De leden van de VVD-fractie constateren dat de Minister zal kijken naar de mogelijkheden voor het toevoegen van nieuwe maatregelen die kosteneff-

fectief kunnen bijdragen aan de CO₂-reductie en deze zal uitwerken. Deze leden zijn blij met deze inzet van de Minister, omdat zij van mening zijn dat kosteneffectiviteit een van de prioriteiten moet zijn in de energietransitie. Kan de Minister aangeven welke nieuwe maatregelen hij zal onderzoeken?

De leden van de VVD-fractie lezen dat projecten met een lager aantal vollasturen nadeel ondervinden voor de SDE+-regeling, omdat hernieuwbare warmteprojecten afhankelijk zijn van de lokale vraag en die soms lager is. Deze leden vragen daarbij of hernieuwbare warmteprojecten met een lagere lokale vraag wel rendabel genoeg zijn.

De Minister geeft aan dat onderscheid wordt gemaakt tussen de elektriciteit die op het elektriciteitsnet wordt ingevoerd en de elektriciteit die zelf wordt gebruikt, omdat er voordeel is in de vorm van vermeden energiebelasting. De leden van de VVD-fractie zijn erg tevreden met deze manier van optreden en zij vragen of dit bij andere energievormen ook op deze manier wordt geregeld.

De Minister schrijft over het onderzoeken van de mogelijkheden om tot een betere berekeningswijze van de warmteprijs te komen. Kan de Minister aangeven wanneer hij dit onderzoek voltooid denkt te hebben?

De leden van de VVD-fractie zijn tot slot tevreden met het bericht dat in januari 2018 weer wordt gestart met de campagne «Energie besparen doe je nu». Met het oog op de energietransitie is het van belang dat ook huizenbezitters de nodige stappen zetten om duurzamer te wonen. Kan de Minister aangeven op welke wijze hij de samenwerking tussen branches, gemeenten en provincies denkt te versterken? Welke effecten denkt de Minister hiermee te bereiken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief betreffende de SDE+ 2018. Deze leden hebben hierover nog vragen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Minister voornemens is een wetsvoorstel voor aanpassing van de Wet opslag Duurzame Energie (ODE) komend jaar naar de Kamer te sturen. Daarbij komt de vraag op of voorafgaand aan een wetswijziging een ondersteuningsinstrumentarium voor de ondersteuning van carbon capture and storage (CCS) of voor de ondersteuning van het beperken van broeikasgassenuitstoot uit veen ontwikkeld is. Adequate subsidie-instrumentaria ontwikkelen, of het nu gaat om hernieuwbare energie, energiebesparing, of voor het vastleggen van CO₂ is een kunst op zich. Welke trajecten lopen er op dit moment voor het ontwikkelen van instrumentaria voor het vastleggen van CO₂? Zijn hiervoor al pilots gepland, zo vragen deze leden. Welke randvoorwaarden zijn nodig bij het instrumentarium voor het vastleggen van CO₂ om er ook voor te zorgen dat deze CO₂ opgeslagen blijft? Daarnaast zal nodig zijn dat de verschillende benodigde instrumentaria, waaronder de SDE+, maar ook energiebesparingssubsidies, met elkaar vergeleken kunnen worden ten aanzien van de totale CO₂ reductie door een bepaalde investering. Hiervoor neutrale rekenformules opzetten zal niet eenvoudig zijn. Is Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) hiervoor toegerust? Daarbij moet het doel, op effectieve wijze de CO₂-uitstoot verminderen ook met het oog op de lange termijn, centraal staan in de ogen van de leden van de CDA-fractie en niet het aanwenden van middelen die opgehaald zijn voor een bepaald doel, te weten de stimulering van duurzame energie.

Met het oog op de kostendaling bij windenergie op zee heeft de voorganger van de Minister aangegeven te kijken of deze systematiek ook voordelen heeft voor duurzame energie op land. Wat zijn de uitkomsten van deze analyse, zo vragen deze leden. De leden van de CDA-fractie vragen ten aanzien van wind op zee hoe de subsidie voor het aanleggen van het net op zee aan TenneT wordt uitgekeerd. Zijn de vier miljard euro alle kosten die TenneT maakt voor het net op zee (Kamerstuk 34 550-XIII, nr. 130)?

De leden van de CDA-fractie hebben eerder vragen gesteld over de grondkosten die door het Rijksvastgoedbedrijf bij duurzame energieprojecten worden gevraagd. Deze leden vragen of nu andere overheden grondkosten in rekening brengen als waarmee gerekend wordt in de SDE+. Is de Minister bereid om met de betrokken ministeries in gesprek te gaan om ervoor te zorgen dat alle overheden met gronden deze vergoeding als standaard hanteren?

De leden van de CDA-fractie zijn kritisch over de verandering van de categorie zon-PV, te weten een andere behandeling voor energie die achter de meter gebruikt wordt. Deze leden vragen of door het introduceren van een andere prijs voor niet-netlevering direct gebruik wordt ontmoedigd. Zo nee, waarom niet? Is het doel van de Minister om eigen gebruik door het midden- en kleinbedrijf (mkb) te ontmoedigen? Welke gevolgen heeft deze aanpassing voor projecten waarbij een groot deel van de stroom achter de meter wordt gebruikt? Heeft direct gebruik van de energie achter de meter voordelen zoals goedkopere verbinding met het net en minder piekbelasting? Zo ja, waarom wordt dit ontmoedigd? Is een voordeel van gebruik achter de meter een prikkel voor elektriciteitsopslag? Wordt met deze wijziging de businesscase voor zon-PV projecten op grote daken minder interessant ten opzichte van zonneparken op de grond? Worden hiermee grote projecten bevoordeeld ten opzichte van kleinere projecten op bedrijfsterreinen? De leden van de CDA-fractie zien liever zonnepanelen op daken dan op kostbare landbouwgrond. Deze leden vinden dat de voordelen van zon-PV op daken mee moeten wegen in de tariefstelling. Wil de Minister onderzoek doen naar de effecten van de wijziging van deze tarieven voor zon-PV in tabel 6?

De leden van de CDA-fractie zien groot potentieel voor geothermie. Toch worstelen geothermieprojecten nog met het ondersteuningskader. Deze leden krijgen het signaal dat bij geothermieprojecten de berekeningswijze van de marktwaarde van warmte niet reëel is. Waarom wordt er niet gekozen om de benchmark op basis van warmteopwekking door middel van warmtekrachtkoppeling? Waarom is er overgegaan naar de gasketel-referentie? Is geothermie juist niet vaak de vervanging van warmteopwekking door warmtekrachtkoppeling? Is het mogelijk om de tarieven wel vast te stellen op basis van de warmtekrachtkoppeling? Is de Minister bereid hierover in overleg te treden met de geothermiesector om te bezien of en hoe dit aangepast kan worden? Daarnaast vernemen de leden van de CDA-fractie dat voor warmteopwekking met geothermie in de gebouwde omgeving de SDE+ regeling niet toereikend is, door een andere kosten-batenverhouding. Bent u bereid om dit nader te onderzoeken om te bekijken hoe warmteopwekking met dit doel adequaat gestimuleerd kan worden?

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze groen gas projecten worden ondersteund, en hoe dit verbeterd kan worden. Wordt in de SDE+ rekening gehouden met de lange ontwikkelingsperiode voor groen gas projecten? Hoe zorgen we ervoor dat er een stabiele ondersteuning komt zodat de ontwikkeling van groengas projecten meer tot wasdom kan komen? Is het ook mogelijk om SDE+ aan te vragen voor projecten

waarbij waterstof ingezet wordt als groengas? Kan de ontwikkeling van een waterstofindustrie ondersteund worden met de SDE+?

Deze leden vragen wanneer de studie over de beschikbaarheid van lokaal beschikbaar snoei- en dunningshout dat gebruikt kan worden voor houtpellets wordt opgeleverd.

De leden van de CDA-fractie vragen ten aanzien van monomestvergiftiging of en zo ja, waarom het bijvoegen van co-producten niet meer mogelijk is in 2018. Is deze wijziging wel realistisch? Wat is er mis mee als dit biomassa betreft, als stromest, van het bedrijf zelf?

Deze leden vragen ten algemene hoe in de subsidieaanvraag en verlening voor SDE+ rekening wordt gehouden met de netbeheerder. Wordt de netbeheerder bij de aanvraag en de toekenning geïnformeerd? Zou dit voordelen hebben? Wordt in aanvragen van SDE+ rekening gehouden met de aansluitkosten? Zo nee, waarom niet? Gezien dit ook gaat om gemeenschappelijke kosten, hoe zou hier rekening mee gehouden kunnen worden bij de beoordeling van aanvragen? Is een locatieprikkel voor duurzame energie projecten of tijdsprikkel voor levering mogelijk om netverzwarkosten te minimaliseren? Welke mogelijkheden ziet de Minister om de maatschappelijke kosten van netinvesteringen voortkomend uit een toename van duurzame energieproductie te beperken?

Tot slot, de leden van de CDA-fractie zijn zeer benieuwd naar de wijze waarop gevolg wordt gegeven aan de motie Agnes Mulder c.s. (Kamerstuk 34 775-XIII, nr. 78) om energietoöperaties apart te ondersteunen in de SDE+.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) 2018 en hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie constateren dat het renoveren van de gebouwde omgeving naar energie neutrale gebouwen nog altijd kostbaar is, wat opschaling in de weg zit. Innovaties zijn daarbij nodig om de kosten van renovatie omlaag te brengen, bijvoorbeeld in de agrarische sector waar zich grootschalige kansen voordoen om de markt te ontwikkelen en tegelijk agrariërs te laten profiteren van nieuwe vormen van inkomsten uit energie. De leden van deze fractie vragen of de Minister bereid is de SDE+ subsidie voor de agrarische sector te behouden. Voorts vragen deze leden of de Minister mogelijkheden ziet om een deel van de SDE+ subsidie te «labelen» voor de agrarische sector, zodat innovaties en investeringen verder verzekerd kunnen worden. Wat zijn volgens de Minister de voor- en nadelen daarvan?

De leden van de D66-fractie vragen de Minister of hij kan reageren op de oproep van het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), namelijk om 1) de mogelijkheden van de SDE+ te verruimen voor techniek neutrale toepassingen zodat niet alleen vooraf bepaalde technieken maar ook innovatieve technieken opgeschaald kunnen worden, en 2) een aanpassing van de SDE+ regeling te realiseren zodat de mogelijkheden van het waterbeheer nog beter kunnen worden benut voor de opwekking van duurzame energie door een aparte categorie hiervoor in te stellen.

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister de mening deelt dat gezien de constante ontwikkelingen binnen een zeer diverse hernieuwbare energiesector het verstandig kan zijn om binnen de SDE+ ruimte te houden voor nieuwe categorieën, zodat met maatwerk de stimulering (kosten)effectief gehouden kan worden. Denk bijvoorbeeld aan projecten in stadsverwarming. Zo ja, hoe zien we die ruimte terug in de huidige en toekomstige SDE+ regelingen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie vragen of het klopt dat doordat in de SDE+-regeling voor 2018 een onderscheid wordt gemaakt tussen elektriciteit die rechtstreeks op het elektriciteitsnet wordt ingevoerd en de elektriciteit die zelf gebruikt wordt, er vooral grote zonnestroomsystemen gestimuleerd worden. De leden van deze fractie vragen wat het effect hiervan is op het streven om bedrijven energieneutraal te maken door de opgewekte energie in eerste instantie voor het bedrijf zelf te gebruiken. Voorts vragen deze leden wat het effect is voor de belasting van het net. Ook vragen zij of er op deze manier geen sprake is van bevoordeling van grote partijen versus mkb'ers en kleine(re) bedrijven in de sector. Zo ja, kan de Minister aangeven of dit volgens hem gewenst is?

De leden van de D66-fractie vragen de Minister ten aanzien van geothermie in te gaan op de bezwaren die deze leden hebben bereikt van de LTO Glaskracht, Platform Geothermie en de Nederlandse vereniging van geothermische operators (DAGO), namelijk dat 1) de aanpassing van de berekeningswijze van de marktwaarde van warmte (het correctiebedrag) niet reëel is en dat aanvullende (SDE+) maatregelen nodig zijn voor geothermie in de gebouwde omgeving. De leden van deze fractie zijn benieuw naar de reactie van de Minister aangaande deze twee punten, en vragen om een uitgebreide toelichting.

De leden van de D66-fractie vragen naar de laatste stand van zaken aangaande NERO-project, een wind op land project in Roemenië dat wordt geleid door Nederlandse ondernemers, en waarvan de bedoeling is dat het eind 2019 jaarlijks met een opgesteld vermogen van 1060 Megawatt een hoeveelheid duurzame energie levert die overeenkomt met 2,6% van de totale Nederlandse elektriciteitsproductie. De leden van deze fractie hebben vernomen dat NERO recentelijk het project als een Joint Project aan de Nederlandse regering heeft aangeboden, met daarbij de vraag of de Staat een garantstelling kan afgeven op een basisprijs, zodat de ambities ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden zonder dat hier subsidiegeld aan besteed hoeft te worden. Deze leden vragen of de Minister voornemens is deze garantstelling te verlenen. Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie vragen ten aanzien van windenergie of de Minister van mening is dat er gekeken moet worden naar tenderssystematiek in verband met de huidige kostendalingen. Hoe kijkt de Minister in dit verband naar het systeem dat in het Verenigd Koninkrijk wordt gehanteerd (Contracts for difference)? Kan dit systeem ervoor zorgen dat de kosten voor windparken nog verder worden verlaagd en de kans wordt vergroot dat de parken daadwerkelijk gebouwd worden? Zo nee, waarom niet?

Deze leden vragen of de Minister de zorgen ziet dat de nieuwe gasketel-referentie minder goed de opbrengsten reflecteert dan de op dit moment gehanteerde marktwaarde gebaseerd op opwekking via een warmtekrachtkoppeling. Zo ja, welk effect schrijft de Minister hier aan toe? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie vragen op welke termijn de Minister denkt conclusies te kunnen trekken uit de ervaringen met de nu geopende warmtestaffel voor één categorie, gelet op de signalen dat hij deze systematiek wellicht breder toe wil passen. De leden van deze fractie vragen of deze ervaringen ook met de Kamer worden gedeeld, en zo ja op welke termijn. Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de Stimulering Duurzame Energieproductie 2018. Deze leden hebben een aantal vragen hierover.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat dit de facto de laatste ronde is van de SDE+ die nog kan bijdragen aan de doelen van het Energieakkoord, vanwege het feit dat energieprojecten meestal een aanlooptijd van een aantal jaar hebben. De eerste ronde van 2018 is daarmee van groot belang. Tegelijkertijd blijkt uit de Nationale Energie Verkenning 2017 (NEV 2017) dat het doel van 12,4% duurzame energie in 2020 van het Energieakkoord niet gehaald zal worden. Daarmee heeft ook het intensiveringspakket wat in het kader van het Energieakkoord in 2016 is afgesproken niet voldoende effect gehad. Er lijkt nog geen intensiveringspakket te zijn waarmee de doelen uit het Energieakkoord wel worden gehaald. Is de Minister van plan een intensiveringspakket uit te voeren zodat de doelen uit het Energieakkoord worden gehaald?

Deze leden zien een verhoging van het verplichtingenbudget voor de voorjaarsronde als een andere route om méér duurzame energieprojecten van de grond te krijgen als een andere optie. Ook het verhogen van de basisbedragen voor sommige technieken is een mogelijkheid. Is de Minister bereid deze opties uit te voeren? Zo nee, waarom niet en hoe denkt de Minister het doel voor 2020 dan wel te halen? Kan de Minister, in de wetenschap dat een bepaald aantal projecten de eindstreep sowieso niet haalt, niet een groter aantal verplichtingen aangaan?

In het regeerakkoord staat dat de SDE+ in de toekomst breder zal worden opgesteld. Inmiddels heeft de Minister toegezegd dat er een nieuw instrument komt wat de SDE+ vervangt of dat er een apart instrument komt naast de SDE+. Deze leden zijn bezorgd dat wanneer de SDE+ wordt uitgebreid, het beleid onvoorspelbaarder wordt terwijl stabiel beleid essentieel is voor de groei van duurzame energie. Als gevolg hiervan zullen investeringsbesluiten mogelijk worden aangepast, ten nadele van het aandeel duurzame energie. De leden van de GroenLinks-fractie zien dus graag een regeling naast de SDE+. Kan een aanvullend instrumentarium voor andere CO₂-reducerende maatregelen naast de SDE+ ook leiden tot een aanvullend budget en komt er een andere voeding dan via de huidige ODE? Is de inzet van de Minister om te voorkomen dat een deel (van de reserve) in de huidige SDE-budgetten wordt overgeheveld naar een andere pot, die bijvoorbeeld bestemd wordt voor CO₂-opvang?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de vormgeving van de stimuleringsregeling voor hernieuwbare energieproductie in 2018. Deze leden lezen dat het kabinet naar «een meerjarig consistent beleid voor de energietransitie» streeft en dat SDE+ als een van de belangrijkste pijlers daarbij geldt. Op zich is dat naar de mening van de aan het woord zijnde leden een te prijzen doelstelling. Echter vragen zij zich af op er wel sprake is van een consistent beleid. Want het kabinet is immers voornemens om voor maatregelen die nog niet onder de SDE+ vallen, de SDE+ open te gaan

stellen. De leden van de PvdA-fractie vragen of dit wel consistent beleid kan worden genoemd, te meer omdat daardoor mogelijk die middelen niet voor hernieuwbare energie ter beschikking komen. Deze leden zijn van mening dat juist vanwege het lange termijn perspectief dat nodig is voor investeringen in hernieuwbare energie het consistent beleid niet mag worden aangetast. Kunt u daar nader op ingaan?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het maximale basis bedrag waarvoor technieken aanspraak op de SDE+ kunnen maken 0,13 euro is. Dat betekent dat de uitrol van innovatieve kansrijke technieken die een hogere onrendabele top hebben niet worden ondersteund. Deze kunnen mogelijk wel in aanmerking komen voor ondersteuning met behulp van het innovatie-instrumentarium. Is dat instrumentarium toereikend? Zijn er kansrijke technieken waarvan de onrendabele top naar verwachting snel kan worden verlaagd die nu in hun uitrol stagneren omdat de tijdelijk hoge onrendabele top niet door de ontwikkelaar kan worden gedragen?

Naar de mening van de leden van de PvdA-fractie liggen de kosten voor opstalrechten van windturbines op land op een hoog niveau. Dat geeft een scheve verdeling van lasten en lusten in die zin dat grondeigenaren sterk financieel profiteren en omwonenden de last van de aantasting van de leefomgeving dragen. Is de Minister bereid prikkels in de SDE+ regeling aan te brengen om kosten voor opstalrechten te verlagen? Ziet de Minister mogelijkheden om omwonenden meer mee te laten delen in de lusten? Is de Minister bereid daar initiatieven voor te ontplooiën en dat te bevorderen? Wat is het totaalbedrag van de kosten voor opstalrechten die worden verstrekt aan grondeigenaren? Wat is het bedrag per megawatt (MW) opgesteld vermogen? Wat is uw oordeel over de hoogte van de vergoedingen die grondeigenaren ontvangen van exploitanten van windparken op land?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over SDE+ 2018.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen toelichting op de keuze om bij vergisting bijvoeging van 5% co-producten niet meer toe te staan. Waarom kiest de Minister er niet voor om deze bijvoeging van 5% co-producten onder voorwaarden voort te zetten, bijvoorbeeld onder de voorwaarde dat het uit bedrijfseigen biomassa bestaat? Erkent de Minister dat het laten vervallen van deze mogelijkheid de haalbaarheid van vergisting in de praktijk sterk inperkt?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de gevolgen van het onderscheid tussen zelfgebruikte elektriciteit en ingevoede elektriciteit voor kleinschalige zonne-energieopwekking in de SDE+, aangezien er juist grote kansen liggen voor mkb-ondernemers om de opgewekte energie direct op het bedrijf te benutten. Is er niet juist ook een voordeel wanneer elektriciteit zelf benut wordt, aangezien daarmee het netwerk ontlast wordt?

Deze leden vragen nadere toelichting op de aanpassing van het correctiebedrag voor geothermie. Sluit het huidige correctiebedrag, dat is gekoppeld aan het rendement van warmteopwekking via warmtekrachtkoppeling (WKK), niet beter aan bij de praktijk, bijvoorbeeld in de glastuinbouw en de gebouwde omgeving? Is de Minister bovendien bereid om ECN onderzoek te laten doen naar het beter laten aansluiten van de SDE+ op de specifieke omstandigheden van geothermie in de gebouwde omgeving?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom het basisbedrag voor groen gas met 12% daalt ten opzichte van 2017, namelijk van 0,074 €/kWh naar 0,065 €/kWh. Leidt dit niet tot grote investeringsonzekerheid en daarmee het afhaken van investeerders, aangezien de ontwikkeling van installaties voor groen gas 5 tot 6 jaar in beslag kunnen nemen?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom geen categorieën zijn opengesteld voor kleine bio-ketels (minder dan 500 kW) en bio-WKK.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie zijn van mening dat de overheid de taak heeft om aanjager van de energietransitie te zijn. De regeling Stimulering Duurzame Energieproductie is momenteel een van haar belangrijkste instrumenten daarvoor. Deze leden hebben daarom enkele vragen en opmerkingen.

Voor de leden van de PvdD-fractie geldt dat het principe «de vervuiler betaalt» leidend moet zijn in energiebeleid. Helaas worden in het huidige beleid de grootste verbruikers en uitstoters juist het meest ontzien. De energiebelasting heeft namelijk een degressieve structuur waarbij grootverbruikers in verhouding minder betalen dan huishoudens. Deze leden hebben hierover enkele vragen. Hoe wordt de marktprijs voor energie vastgesteld in de berekening van de SDE+ vergoeding en is hier de energiebelasting in verwerkt? Klopt het dat de ontvangers van de SDE+ vergoeding over het algemeen langlopende contracten hebben met grootverbruikers? Zo ja, betekent dit dat de degressieve structuur van de energiebelasting leidt tot hogere SDE+ vergoedingen (het verschil tussen de kostprijs en marktprijs is in dit geval immers het grootst)? Klopt het dat wanneer de milieuschade van fossiel energieverbruik voldoende ingeprijsd zou worden via een progressieve belastingstructuur (waarbij grootverbruikers verhoudingsgewijs meer betalen), er meer geld beschikbaar is voor duurzame energieprojecten vanuit de SDE+ regeling (het verschil tussen de kostprijs en de marktprijs is in dit geval immers het laagst)? Kunt u een inschatting maken van de hoeveelheid gelden die vanuit de SDE+ regeling zouden vrijvallen voor duurzame energieprojecten indien de energieprijs milieuschade voldoende zou beprijzen?

De leden van de PvdD-fractie hebben in de NEV gelezen dat het niet gaat lukken om de afgesproken doelstelling te halen om over drie jaar 14 procent van de Nederlandse energie duurzaam op te wekken. Tot onze teleurstelling zien deze leden in het regeerakkoord echter dat er nauwelijks plannen voor duurzame energie zijn aangekondigd. Mogelijk zwakt de groei van duurzame energie zelfs af, omdat de financiering ervan moet gaan concurreren met die van CO₂-opslag (ook al heeft de Minister aangegeven dat de financiering van de CO₂-opslag niet direct uit de SDE+ regeling zal gaan).

Welke rol heeft duurzame energie volgens de Minister in de energietransitie? Wanneer verwacht de Minister tot een volledig duurzame energievoorziening te komen? Hoe garandeert de Minister dat het aandeel duurzame energie de komende jaren aanzienlijk sneller zal groeien dan de prognose in de NEV?

Erkent de Minister dat CO₂-reducerende maatregelen zoals CO₂-opslag, niet duurzaam kunnen worden genoemd, omdat ze de bron van vervuiling niet aanpakken en geen blijvende verandering teweeg brengen? Hoe voorkomt de Minister dat de SDE+ subsidie besteedt wordt aan hernieuwbare energie die slechts op papier CO₂ reduceren, zoals mestvergisters? Kan de Minister inzichtelijk maken hoeveel CO₂ er wordt bespaard met mestvergisting?

Op welke wijze worden nieuwe technologieën gesteund die bijdragen aan het opschalen van duurzame energie (slimme energienetwerken, smart grids, et cetera)?

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van wijzigingen in de SDE+ voor de zonnesector. Er wordt een nieuwe systematiek ingevoerd voor zonne-energie, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen eigen verbruik en het leveringsdeel aan het net. Nu de zonnesector niet is geconsulteerd over deze methodiek en over de bijbehorende bedragen, leidt dit mogelijk tot vertraging in de projecten. Immers, voor deze nieuwe methodiek moeten de business cases opnieuw worden gemaakt. Deelt de Minister de mening dat vertraging zeer onwenselijk is, omdat we juist alle zeilen moeten bijzetten om het doel van 14% duurzame energie in 2020 te halen? Is de Minister bereid om de invoering van deze methodiek uit te stellen, zodat de sector zich hier beter op kan voorbereiden? En is de Minister vervolgens bereid om in overleg met de sector te treden over de nieuwe methodiek?

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de zorgen uit de zonnesector dat met de voorgestelde regeling voor zonne-energie bepaalde projecten geen sluitende business case meer zullen hebben. Dat geldt met name voor grote daken, waar een grote variatie aan projecten is. Hebben deze signalen de Minister ook bereikt? Zo ja, wat is hij van plan om hiermee te doen?

De leden van de PvdD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van een recent onderzoek van Motivaction. Hieruit blijkt dat een ruime meerderheid van de Nederlanders meer duurzame energie wil, voornamelijk via zon, wind en waterkracht (en dus niet uit biomassa en mestvergisters). Maar, doordat het aandeel energie duurzame energie vele malen te hoog wordt ingeschat, ontbreekt het vaak aan een gevoel van urgentie om wat te veranderen. Opgeteld komen de inschattingen van verschillende soorten hernieuwbare energie op 45 procent energie uit, ziet Motivaction. Dat is bijna acht keer meer dan de werkelijke situatie. De Minister zegt er belang aan te hechten om iedereen achter de noodzakelijke energietransitie te krijgen. Deelt de Minister dat daar ten minste voor nodig is dat burgers een realistisch beeld hebben van de werkelijkheid? Hoe zorgt de Minister ervoor dat burgers een realistisch beeld krijgen van het aandeel duurzame energie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben enkele vragen met betrekking tot de categorie geothermie. Deze leden hebben begrepen dat het correctiebedrag is verhoogd, omdat de marktwaarde van warmte hoger wordt ingeschat. In het ECN-advies voor de SDE+ 2017 wordt een correctiebedrag van 0,012 euro/kWh genoemd gebaseerd op WKK-vervanging en een warmteprijs van 70% van de TTF-gasprijs. In het ECN-advies voor de SDE+ 2018 staat een correctiebedrag van 0,024 euro/kWh gebaseerd op het gasketelrendement en de marktindex voor gas. De Minister gaat uit van een correctiebedrag van 0,017 euro/kWh. De leden van de SGP-fractie ontvangen graag een toelichting op deze verschillen. Is de veronderstelling juist dat voor warmteprojecten in de glastuinbouw en de gebouwde omgeving op dit moment de WKK-prijzen de referentie zijn? Waarom kiest de Minister niet voor een correctiebedrag gebaseerd op WKK-vervanging en een warmteprijs van 70% van de TTF-gasprijs?

De leden van de SGP-fractie lezen dat geen aparte categorie voor stadsverwarming opengesteld wordt vanwege de hoge kostprijs en/of onduidelijkheden over de praktische toepassing. Wordt hier met het oog op SDE+ 2019 verder onderzoek naar gedaan?

De leden van de SGP-fractie constateren dat ten aanzien van zonne-energie ervoor gekozen is om onderscheid te maken tussen elektriciteit die op het elektriciteitsnet wordt ingevoerd en elektriciteit die zelf wordt gebruikt. Deze leden vragen zich af of eigen gebruik van opgewekte elektriciteit zo voldoende gestimuleerd blijft worden. Zij willen erop wijzen dat eigen gebruik van elektriciteit als voordeel heeft dat geen netverzwaring nodig is. Deelt de Minister de mening dat het van belang is dat eigen gebruik van duurzaam opgewekte elektriciteit vanuit dit oogpunt voldoende interessant moet blijven ten opzichte van levering aan het net?

De leden van de SGP-fractie hebben een vraag over de voorwaarde dat bij monovergisting van mest niet langer tot 5% co-producten toegevoegd mogen worden. In de praktijk blijkt het lastig te zijn om projecten dan goed van de grond te krijgen. Waarom kiest de Minister er niet voor om toevoeging tot 5% bedrijfseigen co-producten mogelijk te maken?

II Antwoord / Reactie van de Minister